

MURAKÖZ

(MEDJIMURJE)

HELYI ÉRDEKŰ VEGYES TARTALMU LAP.

A „Muraköz“ megjelenik havonként 3-szor : 1-én, 10-én és 20-án.
Előfizetési árak: egész évre 3 frt. fél évre 1 frt 50 kr. negyedévre 75 kr.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Muraköz“ szerkesztőségéhez az előfizetési árak pedig Fischel Fülöp könyvkereskedéséhez Csáktornya városába küldendők.

A tanév vége Csáktornyan.

Az elmúlt két hét az iskolák hete volt. Itt a képezési hallgatóság záró-, majd a tanítójelöltek képezési vizsgálatára, ott a polgári és elemi tanoda növendékeinek vizsgálatára hirdették, hogy a tanév vége felé közeledik. A záró-vizsgálatokon a 10 hónapi fáradságos munka eredménye mutattatott be a szülőknek és az érdeklődő közönségnek. Az apró abc-sereg, a kis ujjoncok ez alkalommal első ízben állották ki a tűzpróbát, még pedig vitézül. Megérdemlik a vakációt, mert ugyancsak sokat kellett fáradniuk, míg a csáktornyai viszonyokhoz képest három nyelven megtanultak írni-olvasni, hozzá még az elvasottakat 3 nyelven meg is érteni. Tovább a felső osztályokban már az ismeretek egyéb elemeiben való jártasság mutattatott be; még feljebb a tudomány előcsarnokába látta betekinteni a tanuló ifjúságot a figyelmes szemlélő. Mindenféle nyelvészeti, földrajzi, történelmi, mennyiségtani, természetrajzi, természettani, művészeti stb. stb. ismeretekről végig hallgatván a felnőtt szemlélő a feleleteket, arról győződik meg, hogy nagyon sokat kívánnak attól az embercsemétől. Hiába, haladunk minden tekintetben! — Aztán még másról is meggyőződhetett az érdeklődő. Arról t. i., hogy e temérdek anyag halmaz feldolgozása, megértése, betanítása — hozzá még a tanuló sereg közt a fegyelem fenntartása, biráskodás, büntetés, jutalmazás: mind arról beszélnek, hogy a tanítói pályához nem csak buzgóság, szakértelem, odaadó működés kell, hanem valódi hivatás is, jobban mint bármely más pályához.

Két helyen hangzott el a „Te Deum laudamus!“ a várban, meg a városi templomban. A városi templomban leginkább a község leendő polgárai köszönték meg az eget urának, hogy szerencsésen végeztek egy tanévet. A várban pedig a magyarság és a népnevelés leendő bajnokai, a tanító-jelöltek foházkodtak; némelyek, hogy egy évvel előbbre vannak, mások, hogy szerencsésen végeztek. Pedig dehogy végeztek; még csak ezután kezdenek! Most kezdődik még csak a valódi iskola: az élet iskolája, a hol a sekundát meg a kitünőt nem a tanár, hanem a társadalom fogja osztogatni. És a jó Isten tudja, hányan lesznek, akik az élet nehéz vizsgálatát kielégítően megállják és hányan,

a kik elbuknak. Aki szilárd, aki jellemes és szorgalmas: az meg fogja állani a sarat. — Kívánjuk mindannyinak, hogy ilyen legyen!

A tanulócsereg ma szétoszlott a szé rózsza minden irányában. Legtöbben szülőik körébe tértek. De sokan vannak, akik kimentek az életbe: iparra, földműveléshez, kereskedésbe, a tanítói pályára stb. Bármely pályára vetette is őket a sors; abban a haza és az emberiség nyugodt lehet, hogy a csáktornyai iskolákból kikerült ifjak a nevelés által beléjük csepegtetett nemes eszmék által vannak áthatva. Biztosak lehetnek a szülők arról, hogy Csáktornya minden iskolájában megtanulta az ifjúság azt, hogy becsületes munka és a szorgalom boldogít. De arról is biztosak lehetnek, hogy mindegyik lelkében mélyen ott van a nagy hazafi ama mondata, hogy: „a haza mindennek előtt!“

Mi mindnyájának: öregének úgy mint aprajának boldog vakációt kívánunk, és erőt egészséget a viszontlátásra: Szeptemberre.

Samu József az áll. kép. igazgatója a tanévet a következő szép beszéddel fejezte be:

„Kedves ifjak! Az urnak szent hajlékából jövünk, hol hálaimát küldöttünk a Mindenható zsámolyához. Azon a szent helyen végeztük ezt, mely annyi magasztos és megható jelenetnek volt néma tanuja. Azon a szent helyen végeztük ezt, melyben a hazának nagy fiai mély megilletődéssel borultak le s hálát adtak a haza ádáz ellenségein vett győzedelmekért. Azon a szent helyen cselekedtük ezt, hol a nemzet hű fiai annyiszor rebegtek áldást a hazára, áldást annak jövőre. Mintha látnám a felmagasztosult arcokat, kik szent ihlettel tekintenek e haza jövőjébe.

Mi is nehéz munkát teljesítettünk a lefolyt tanévben. Küzdelem volt az a szellemi sötétséggel, küzdelem az erkölcsi szolgasággal. Mi is hálát adunk istennek a kivívott győzedelmért és áldást rebegtünk a hazára és annak polgárait. A harc nem szűnt meg, csak az eszközök változtak. Önökre is a küzdelem vár, mint azokra, kik e szent helyen könyörögtek; mert mint egy kitünő magyar író mondja: Magyarországot másodszer meghódítani a tanítónak feladata. Önök nem alabárdokkal és kardokkal, hanem a szellemnek, a pol-

gári erényeknek lángpallosával vannak hivatva küzdeni. Önök még most csak készültek a pályára, melyet én már három évtizeden átfutok. Jól esik lelkenek visszatekinteni a megfutott tere és ha nem látok is óriási tölgyeket, de látok nemes gyümölcsöt termő bokrokat. Önök tanügyi működésének ezen emléknappát örömnappá kívánták tenni s már kora reggel a magyar szívek legszentebb fohászatát, a „szózat“-ot énekelték; ezzel jelezni akarták azt, hogy rendületlen hívei akarnak lenni az édes magyar hazának. Fogadják hálás érzelmeiknek eme nyilvánításáért őszinte köszönetemet!

A jelen perczben úgy érzem magamat, mint ama hadvezér, ki e szent helyről indítá seregét a harcra, a küzdelemre. Önök is innét indulnak az életpályájára, hogy küzdjenek az erény mellett, küzdjenek a sötétség, a tudatlanság ellen. Önöknek egy része már nem tér vissza e szent falak közé, hanem, mint megédzett bajnok, az élet küzdterére lép, hogy megkezdjék nemes hivatásukkal járó foglalkozásaikat. Ezeket eme bucsuszavaimban arra kérem, hogy legyenek mindenkor rendületlen hívei a magyar hazának, legyenek rendületlen őrei a polgári erényeknek. A munka nem leend könnyű, de kinek szívében az Isten-, haza- és emberszeretet lángja lobog, az nem csügged; mert e láng éleszti-, fokozza erejét.

Te pedig népeknek szerető jó atyja! hallgasd meg legkisebb szolgádnak forró imáját. Áldd meg ezen ifjakat nemes munkálkodásaikban, hintsd bő áldásodat fáradozásaikra. Terjesztsd ki védő karodat sokat hányatott hazánkra, tedd boldoggá annak fiait Gyujtsd fel szíveikben a hazaszeretetet és egyetértés szent lángját, hogy „balsors a kit régen tép, hozz reá vig esztendőt, megbünhődte már e nép a multat s jövendőt.“

Levelezés.

T. szerkesztő ur! Föltettem magamban, hogy becses lapjának időről időre tudomására hozom, a felső vidéken történeteket. Nem örömmel teszem, hogy levelezésemet szomorú hírekkel kell megkezdenem; oly hírekkel, melyekből arról győződhetik meg a nép javát szívében viselő t. olvasó, hogy nálunk F. Muraközben a nép erkölceit illetőleg nagyon sok javítani való van. —

Van nekünk a krizsopotjai erdőben egy tolvaj jelöltünk. A kandikátus még csak 20 éves és törvénytelen fia egy rossz anyának. A fiu már tavaly sok rosszat csinált; megfogták, be is csukták, de kiszabadulván a börtönből, újra elkezdte a régit. Belevette magát az erdőbe és innét mint a farkas tör ki az idegen jószágra. Még a legszegényebbeket, a vinczelléreket sem kiméli. A napszámosok ebédet visznek magukkal a mezőre és nehezen dolgoznak délig Délben ebédelni mennek; hanem a kosár üres, az ebédet az a rossz fiu elvitte. Tavaly már puskát is szerzett magának. Nem tudom az idén van e már megint fegyvere? És a legszomorubb az, hogy ezen haszontalan ember nappal legszivesebben tartózkodik a pásztoroknál, a

gyermek között, kiknek élményeit elbeszéli, bort és lopott ételt hoz nekik. El lehet képzelni, mily mértékben mértelyeztetik meg az ifju nemzedék a hallott tolvaj históriáktól. Egy józan atya azt mondta, hogy gyermekét többé nem erőszti a legelőre.

Ehhez hasonló szomorú eset a következő:

Egy szolga a mult napokban korán reggel egy korcsmába érkezik, innét belopódzik a szobába, melyben a gazda gyermekeivel együtt aludt és elkezd a szekrényeket nyitogatni és pénztkeresni. A gazda erre felébred, megragadja revolverét és a tolvajra céloz. A tolvaj azzal beszéli ki magát, hogy szegért jött, de nem akarta megmondani nevét, sem azt, hogy hová való. Mé is megismertek és gazdájához vezették, ki szintén panaszkodott reá. Ez a kocsis az előbb említett fiunak ismerőse. Megérjük, hogy nálunk is lesznek szervezett tolvaj-bandák.

Nem szándékozom T. Szerk. urnak jelenleg más dolgokat is tudomására hozni, melyek mint erkölcsi betegségek terjeszkednek minálunk, mint például: a mi vidékünkön divatos a vad házasságok és ezekkel kapcsolatos bűnök sat. Ezen dolgokat más alkalommal írom meg. Talán lesz némi sikere felszólamlásomnak, talán a népet vezető közegek figyelmét sikerülend felhívnom ezen erkölcstelenségekre, melyek ellen minden jóra való hazafinak teljes erejével kellene küzdenie, hogy a nép közül azok kiirtassanak.

F e l s ő - M u r a k ö z j u n i u s h ó .

EGY MURAKÖZI.

Mi ujság Muraközben?

— **Krób Pál** Zalamegye kir. tanfelügyelője június 27-én hirtelen meghalt. Váratlanul érkezett a megdöbbentő hír, mert csak egy hete annak, hogy körünkből teljes életerővel, vidáman távozott. A boldogult valódi szerető atyja volt a megye tanításának. Kedves, megnyerő modora, tapintatos bánásmódja miatt, az egész megyében szerette és becsülte mindenki. Helyét egyhamarjában senki sem fogja tudni betölteni. Krób a tanítás között feledhetlen lesz. Bánatos, szerető nőt és 12 árvát hagyott hátra. Pihenjen békében! Emléke pedig maradjon meg köztünk örökké. A mélyen sujtott család részéről a következő gyászjelentést vettük. Alulírottak mélyen szomorodott szívvél jelentik felejtethetlen térje-, illetve testvérjü-, atyjuk-, nagyatyjuk és ipjuknak, Krób Pálnak Zalamegye kir. tanfelügyelőjének, f. hó 27-én esti 9 órakor életének 58. boldog házasságának 37 évében, szélhűdés következtében történt rögtöni gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. hó 29-én d. u. 6 órakor fognak a helyi hitvallás szer-tartásai szerint a helybeli róm. kath. temetőbe örök nyugalomra tételni. Zala-Egerszegen, 1884. június hó 28-án.

— **Hirschmann Samu** csáktornyai kereskedő és Adler Louisa kisasszony, Adler Mór rohonczi kereskedő kedves leánya esküvője f. hó 6-án leend a szombathelyi izr. imaházban. Az új párnak tartós boldogságot kívánunk!

— **Báron Lipót** csáktornyai kereskedő és lapunk közgazdasági tudósítója eljegyezte Neumann Regina kisasszonyt, Neumann József helybeli kereskedő művelt és kedves leányát. Boldogság kísérje frigyüket.

— **A helybeli polgári iskola** értesítőjében olvassuk, hogy a polg. isk. tanulóinak száma az 1883—84. tanévben 68 volt. Még pedig az 1. osztályban 23, a 2-ban 21, a 3-ban 9, a 4-ben 5, az 5-ben 4, a 6-ban 6. Elégtelen osztályzatot 16-an kaptak. — A polgári iskolának van tanszergyűjteménye, tanári és ifjúsági könyvtára. A tanítótestület a hitoktatókkal együtt 10 tagot számlál. Az intézet a jövő tanévben megfelelőbb helyiségbe, az új városházba tétetik át.

— **Ugyancsak** a polg. isk. értesítőjében olvastuk, hogy a csáktornyai takarékpénztárban „magyar ösztöndíj” című alapítvány kezeltetik. Az alapítvány tőkéje 144 frt. „Ezen alapítvány által a csáktornyai fiatalság (még 1873-ban) némi csekély részben akart járulni azon szent célhoz, hogy a magyar nemzetiség Muraközben az őt megillető helyét foglalja el.” Így szól az alapító levél vége. Ezen magyar ösztöndíjhoz Sárosy László ügyvéd egy 10 frankos aranyat adományozott, hogy az alapítvány tőkéje ez idén érintetlen maradjon, illetőleg rendes kamataival növekedhessen. Ez ösztöndíjat Sráj József I. osztálybeli tanuló nyerte el.

— **A csáktornyai városi elemi néptanodának** Jeney Gusztáv igazgató-tanító által szerkesztett ez évi értesítőjéből közöljük a következőket: Beiratkozott 446 tanuló, még pedig 221 fiú és 225 leány; vallásra nézve 366 r. kath. és 80 izr. A tanítótestület tagjainak száma: a hitoktatókkal egy tt 11, köztük 2 tanítónő. Az ipar ismétlő iskola 3 osztályába járt a lefolyt tanévben 41 tanuló. Felszabadult 11. A népiskolának van rendezett faiskolája, tanszertára, tanítói, ifjúsági és népkönyvtára.

— **A polgári és elemi iskolák zárünnepélye** alkalmával kiosztott jutalmak költségéhez járultak: Zakál Henrik 5 frt. Ziegler Kálmán 5 frt. dr. Krasovecz Ignác 5 frt. Hochsinger Sándor 2 frt. Mayer Salamon 3 frt. ifj. Szeivert Antal 2 frt. Graner N. 1 frt. Volla Rezső 1 frt. Szieber J. 50 kr. Schwarz Jakab 50 kr. Sárosy László 2 frt. Neumann Albert 1 frt. Nuzsy Mátyás 1 frt. Baumhak Matill urhölgy 1 frt. Pecsornik Ignác 2 frt. Babics Sándor 1 frt. Neumann József 1 frt. Sonenberg Dávid 50 kr. Löbl M. 50 kr. Swarcz Albert 1 frt. Deák József 1 frt. Pecsornik János 1 frt. Tódor József 3 frt. Suleg János 1 frt. Pruszác Alajos 1 frt. Wettendorfer Dávid 1 frt. Sonenberg N. 50 kr. Hochflusz Karolina urhölgy 50 kr. Pulai Zsigmond 1 frt. Löbl Jakab urak 1 frttal. Összesen: 47 frt. A két intézet tantestülete hálás köszönetet mond a nemes keblű tanügybarátoknak.

— **F. 21-én** tartott a 4 éves Kovács Dezső s 7 éves nővére Ilka a „Hattyu” vendéglőben díszes közönség előtt zeneestélyt. A kis művészek látható könnyedséggel adták elő czimbalmukon a legnehezebb darabokat is. Nem tudja az ember mit bámuljon jobban, a két kedves gyermek: óriási emlékező tehetségüket-e vagy pedig behizelgő játékok modorukat. Úgyes kezekben nagy művész válhatik belőlök. —

— **A tanképesítő** vizsgáló-bizottság működését jun. 17-én kezdte meg. A vizsgálatra jelentkezett 21 tanítójelölt, köztük egy pót-vizsgálatot tett, 2 ministeri engedéllyel mint volt gyakorló tanító bocsájtatott a képesítőre. A többi részint a múlt években, részint ez idén végzett növendéke volt a csáktornyai képződének, 1 jelölt az írásheli vizsgálat előtt visszalépett. 1 elégtelen osztályzatot nyert, a többi képesítetett. A csáktornyai képezde feladatának megfelelőleg horvát tannyelvű iskolákra 8-an, vend nyelvűre 1 képesítetett. Többet német tannyelvű iskolákra is képesítetett.

Rövid hírek. **A mursosági és Kompária** puszta tagosítása folytán előállott új tekekkönyvek tervezetének hitelesítéséről felvett jegyzőkönyvek alapján hozott bírói végzéseket adta ki Séra István csáktornyai kir. járásbíró 4 füzetben mintegy 40 ivnyi terjedelemben. **Nedelicz mezőváros** eljárássága közhírré teszi, hogy az elmaradt június

16-ki szent. vidi vásár helyett július 14-én pótvásár fog megtartatni. — **Kárász Ottó** Mártána külvárosban szappangyára t szándékozik felállítani. — **A képesített tanítójelöltek** bucsuestélyt rendeztek és volt tanáraikat múlt hó 21-én éjjel férfinegyes dalok eléneklésével tisztelték meg.

— A „**Medjimurje**” 5. számának tartalma: A gyermek nevelésről (III. folytatás.) Gerencsér Györgytől. Levél F. Muraközbeli. Egy muraközitől. A gyermeki szeretet (költemény) Elbeszélés az életből. Glád Ferencztől. Talányok. Mi újság? Valami időrövidítésül. Valami gazdasági. Naptár.

I r o d a l o m.

Az irodalmi rovat alatt felsorolt művek kaphatók és megrendelhetők Fischel Fülöp könyvkereskedésében Csáktornyan.

— **Aigner Lajos** kiadásában megjelentek; „Az oszlopbaró” regény írta: Tolnai Lajos jeles írónk. „Erneszti Kastély” Kenderesi Mihály tollából. Mind a kettő ára izléses kiállításban 2—2 frt.

Az athenaeum részvény-társulat Jókai Mór regényeit új, rendkívül olcsó kiadásban adja ki. Eddig következő művek jelentek meg: Enyém, tied, övé; hat kötetben 2 frt 40 kr. Arany ember, 5 kötetben 2 frt 80 kr. És mégis mozog a föld; hat kötetben 3 frt 50 kr. Föld felett és víz alatt, egy kötet 90 kr.

Komjáti Béla védbeszédei politikai sajtóperekben, mondotta: Hentaller Lajos, Hoitsy P. Kászonyi Sámuel, Kovacs Pál, Pázmándy Dénes, Scheffer L. Szalay Imre, és Verhovay Gyula védelmére. ára 1 frt 20 kr.

Pfeifer Ferdinánd kiadásában megjelent dr. Fayer L. „Büüvadi eljárásunk reformájához” ára 1 frt.

Törvénykiadások Az új ipartörvény 1884. évi 17-ik t. cz. magyarázatokkal és utbaigazító jegyzetekkel ellátva ára 60 kr. 1884. 21. t. cz. szeszadóról sb. jegyzetekkel, magyarázatokkal és tárgymutatóval ára 50 tkr.

Szerkesztői izenetek.

— Sztl. B. B. urnak. — „Zrinyi” közölni fog. Nagy köszönettel tartozom érte, mert helyi érdekű hazafias költemények nem igen érkeznek szerény lapocskánkba; egyéb irányukat meg nem közölhetünk, mert kimondottuk programunkban, hogy egészen a Muraközé vagyunk. De az írói név alnév. Sejttem, hogy kié? Nem-e kötnek bennünket tanulókori emlékek egymáshoz? Igen kérem igazi nevét! vagy ha ez örömtől megfoszt: vigasztaljon meg azzal, hogy gyakrabban írjon lapomba (prózáat vagy verset (mindegy). Alnév alatt érkezett küldeménye megint csak arról győzött meg, hogy mi muraköziek még mindig nem vagyunk egészen itthon Magyarországon. Ön megért engem. Elég rosszul van ez így! „Vagy ide, vagy oda; de valahová egészen!” Ez az én nézetem — Majd talán valamikor megérjük ezt is. Isten áldja meg!

— Cs. I. Kraljevecz. Küldeményét köszönettel vettem. Majd alkalmilag felhasználom.

— L. F. Hrácsán. Szeretnék önnel szöval értekezni, beüldött versei érdekében.

— G. Gy. ur. A horvát szedőt illetőleg én vagyok leginkább bajban. Ezen segítve leend, reménylen. A másik dologra nézve az a válaszom, hogy nem ártott belőlök egykettő, mert erkölcsös dolgok minden számban szükségesek. A naptárnak ezzel nem ártunk. Egy jó dolog, másodsor is jó és kedves. A beküldöttet köszönettel vettem. Különben minden, óhaja szerint fog teljesedni. 1—2 nap múlva meglátogatom önöket.

— F. és M. Perlak. Hallgatni nem mindig arany. Hallom, hogy a vizsgálatok nagyon jól sikerültek. Szeretnénk erről többet is tudni. Az akadozók nevét is kérem!

MARGITAI JÓZSEF felelős szerkesztő és kiadó.

Az egyesült gazdasági gépgyárak

Az egyesült gazdasági gépgyárak
ezelőtt
EPPLE és BUXBAUM
Augsburg, Sonthofen, Wels-ben
és
Bécs II. Praterstrasse 50

ajánlják elismert kitűnő minőségű gyártmányaikat mint:

Mindenféle **járgány** fekvő, oszlopos, szállítható **közvetítők** szíjkerékkel, homlok- vagy kúp-kerekekkel.

Kézicséplők vas- és fa-állványon.

Járgánycséplők szalmarázóval és rostával.

Tisztító cséplőgépek járgány hajtásra.

Gőzcséplőgépek szeges-és smes dobbal.

Gőzmozgonyok fekvő- és álló kazánnal

Szecsavágók (Bentall), kukoricza morzsolók, daráló malmok, répavágók, sor- és szórva-vetőgépek, Tigris szénagyűjtők, Perry szénaforgatók, Baker és Baker-féle rosták, Tricurók, szivattyúk, stb. stb. legjobb és tartós kiállításban jutányos árak mellett.

Catalogusok és árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Közvetítőknek jutalék.

Ezeelőtt
EPPLE és BUXBAUM

FISCHEL FÜLÖP

Csáktornyan,
ajánlja

a legmodernebb betűkkel ellátott

KÖNYVNYOMDÁJÁT

MINDENNEMŰ NYOMTATVÁNYOK
ELKÉSZÍTÉSÉRE.

KISEBB-NAGYOBB MŰVEK, RÖPIRATOK, HIRLAPOK.

köröztvények, árjegyzékek, czimkéek (Etiquett) stb.

TÁBLÁZATOS MUNKÁK

esketési, látogató és belépti jegyek, gyászlapok

a lehető leggyorsabban, izlésesen és legjutányosabban készítettnek el.
Vidéki megrendelések leggyorsabban teljesítettnek.

Nyomatott Fischel Fülöpnél Csáktornyan.

MEDJIMURJE

(MURAKÖZ)

NOVINE ZA MEDJIMURSKI PUK.

„Medjimurje“ izlazi svaki mesec trikrat: 1-ga, 10-ga 20-ga.

Cena mu je:

Na čelo leto 3 frt; na pol 1 1 frt, 50 kr; na četvert 75 kr.

Sva pisma i pošiljke naj se pošiljaju „Uredničtvu Medjimurja“ a predplata knjižaru Filipu Fischelu u Čakovcu.

Odranjanje dece.

III. (nastavek).

Privučajte si decu za rana na poslušnost i pokornost. Kakov bude domovine sin a kakva kći, koja se v nepokornosti odhrani? S takvimi imaju žandari i sudci posla. Nadelje nastojte, da vam budu deca navěk s poslom zabavljena. Deca za mlada k poslu privčena budu denes-zutra marljivi dëlavci, nebudu izčekivala tudje milosti, dok si sami budu znali kruh služiti. „Neživimo, da jemo, nego jemo, da živimo.“ Dete privčeno poslušnosti bude i poglavarstva i zakone znalo vu stareše doba poštovati. Svi smo pod zakoni; zakoni su od Boga i što zakone zametava, Boga a i njega budu sudci sudili.

Vučimo decu na to, da i vsakoga bližnjega budu znala poštovati i to izvanjskim načinom pokazati. Grešiju roditelji, koji decu trpe vu biži s kapom na glavi, koji neopominjaju, da pri pozdravljanju stareših kape iz glave dol vzeuju. Pristojnoga človeka vsaki poštuje, ako pak se dete za mladosti svoje neprivu a k pristojnosti. onda iz njega naraste odurni neotesanec.

Nedopušćajmo decu pajdašiti se jako s družinom, ar od njih se kojekaj zla navčiju. Nigdar deca prez bogomole naj vu postelju nelegnu, iz nje se nestanu a k stolu i od stola nigdar prez molitve naj nejdu. Vć su oni vu školi k molitvi ili popěvki privčeni, anda i doma to naj nezapuščaju. Na pravu pobožnost opet najbolje more pobudjati dete svoje krěpostna mati svojom pëldom i nabožnim življenjem.

Još smo dužni decu nagibati i na ljubav prama domovini, a vu tom pogledu opet moreju roditelji na čutenje dëteta najbolje dëuvati. Otec, koj nigdar nemrmla proti štibri, proti zakonom i sudcom, kak i proti kormanu orsačkomu, nego nastoji dëte razsvětiti i podvućiti ga, da prez štibre i drugih naredjenjah nikakov orsag obstati nemore, on daje dëci svojoj najlěpsu pëldu dobroga domorođca i odhranjuje dobre i krěpostne gradjane.

Ovak dragi moji domorođci ohranjujuć dëćicu svoju vu sporazumku s školom, obavljate svete dužnosti, koje vam je Bog kakti roditeljem naložil i odhranili budete svetoj materii cirkvi pobožne kršćenike a domovini vërne sine, koji budu navěke pripravni slušivati življenje svoje za svetu svoju vëru i za milu domovinu.

S dvanaestim letom mora dete pućku školu zvršiti i toliko znanja odovud sobom ponesti, koliko mu je vu življenju potrebno. Za svakdašnju školu prestaje za njega vezda vsaka obvezanost i ono prelazi vezda vu novu dobu — vu društvo človečansko. Još nije tak zrelo, da bi se prez vodjenja stareših znalo opeleti med ljudstvo, ar čuteć svoju slobodu i neodvisnost, povda se slobodnoj volji i po tom večkrat zabludi nevideći pute, po kojih se dohadja vu krug družvenoga življenja.

Potrebna je anda jedna doba, črez koju kak jednu novu školu prejde i tu se stopram vužšće spozna stvarmi osebnjimi i vu življenju neobhodno potrebitimi.

Za ovu dobu ja najbolšu držim nedelnu školu ili opetovnicu; vu tom se pak nebudem vkanil, ar je i po zakonu propisana opetovnica vu svih orsagih s drugimi rećni: Svako dëte dužno je vu smislu orsačkih školskih zakonov od 12 pak uključ vo do 15 leta (anda tri leta) svaku nedelju vu školu hoditi. — Čemu to? Kij se tu vući?

Nedelna škola nepodvućava dëcu vu pojedenih navukih tak, kak svakdašnja; ona samo ponavlja, ope-tuje ono, kaj se je predi navčilo, nastoji, da deca navčene navuke nepozabe i kaže jim put, po kojem budu znanosti svoje vu življenju hasnuvati znali. Zato se ova škola drugač i zove opetovniče, a njezini dijaki opetovničari.

Uz opetovanje iz škole donešenih lëpih i hasnovitih stvari nudja se tu najlepša prilika, da se ovi 13, 14, 15 let stari dëćki i dëvojke pomalom vpelavaju vu družveno življenje, tu jim se kak s prstom pokaže na onu vezda već tak blizustojeću, dobu, vu kojoj kak gospodari i gazdarice imali budu sto i sto dužnos-tih. Opetovnica daje priliku ovu već zrelešu dëcu na takve stvari pozorne vćiniti, koje njim predi kak slaboj dëćici spomenuti nismo mogli niti smeli.

Zato jako greše roditelji, koji dëcu svoju zbok praseta ili teleta (koje pasti davaju po dëtetu) od opetovnice zadržavaju, a isto tak greše i školska poglavartsva, koja se za obstanak opetovnice nestaraju, a merti samo zato, da nemoraju učitelju za tu službu kakvu malu nagradu dati.

Dëte, kada školu zvrši, čisto je slobodno od školskoga praha — roditelji jedini su mu gospodari a polek njihove vnogovrstne skrbi a punokrat i polek nehajstva, čini kaj hoće i na vnom s žalostjum vidimo, da se svoje slobode baš debelo vživava.

Pri tom se ja vezda ipak ufam reči, da dečak ili devojka, koja je škole marljivo pohađala, tam se pohvalno ponašala, tolika se je dobromu redu privčila, da samo uz malu pazku svojih roditeljev, nigdar ne bude granice zakona daleko prekoračila! — K čemu se de te vu mladosti privči, po onom bude vu stareje doba živelu

Pak vender pri svem tom, kaj sem spomenul, ipak se tu i tam nekoj posklizne na stezi kršćanske kręposti. — Koga budemo tu krivili?

Dragi roditelji, tu je moći vas kriviti!

Najte misliti: „Hm, am je moj Štef ili naša Marica vre dosta spametna, kaj se bu znala čuvati,“ pak vu tom mišljenju puščate je same na svatbe, na ples, vu krčme, na prošćenja i kaj ja znam kam sve. Po tom vam onda dojde žuhak čas, kojega ste vre vnogi i prevnogi zbog svoje vlastite nepazlivosti kušati morali.

Kolikę nesreće, kolike žalosti i sramote su vnogi pretrpeli a sve to mogli bi bili preprečiti, da su bole na deču svoju pazili.

Ja nisem moguč tu sva ona napomenuti, koja su za dobro odhranjeje potrebna, to vam se bude vu življenju samo pružilo stokrat, samo vam još jedenkrat velim: Nespustite nigdar de te svoje iz oka. pazite i rukovodite, ga navęke, budite mu pravi angjel čuvar na tak pogibelnom putu življenja ovoga, i oni vam budu zato de nes zutra zahvalni, a Gospodin Bog bude vam obilno naplatil trude vaše.

GJURO GERENCŠÉR
učitelj.

List iz Gornjega Medjimurja.

Visoko postuvani Gospon Urednik! Naprej sem si zel od vremena do vremena kaj novoga iz Gornje strane Vam doglasiti. Žal mi je, da vam moram taki na početku žalostne glase poslati. Prvi je ov, da imamo vu šumi okolo Križopotja mladoga kandidata tolvajstva; jeden nezakonski sin nevredne matere, okoli 20 let star lani več spravil se je vu šumu. Dosta je ljudem vu blizini zla včinił, dok su za njim poteru napravili, te su ga vlovili. Ali je prebrzo iz resta došel, pa se je letos opet nazaj vu šumu podal, odkud kakti vuk vreba na ljudsko blago i teške žule; a nemiluje niti najveksęga siromaka, staroga vincerlina. Težaki si donesju na polje obed i težko do poldneva delaju; o poldne idu k obedu ali korpa je prazna, obed jim je taj lopov odnesel. Lani si je več spravil puške. Neznam je li letos več kaj ima. A kaj je pri tom najžalostnije, je to: da se taj lopov najrajši po dnevu zadržaje pri pastirih, med decom kojim kajkaj pripoveda te jim vina donaša, i vkradjene jestvine. Žaloztno je tu odgojenje dece! Jeden skrbliiv otec rekel je, da si de te več nepušeća ná pašu.

Drugo, prvomu spodobno žalostno pripećenje vu našem kraju je ovo: Jeden sluga došulal se je ovih dnevvov vu jednu ostariju jako, zaran vu jutro te se bos dovleče vu malu hižičku, gdje je Gospodar s decom spal, te počme ormare odpirati i peneze iskati. Gospodar se na to prebudi, zgrabi revolver i naperi ga na tata. Ov splašen stane i sgovarja se, da je po čavle došel. Nije hotel prav vun dati čij je i kak se zove, dok ga nisu prepoznali, i dimo Gospodar u odpelali, koj ga takaj nije pchvalil. Ov je po svoj

priliki prvomu pajdaš, pa bumo na takov način na skoro i mi domače tolvaje imali.

Nečem Vam za vezda opisuvati druge strašne zločestoče, koje se širiju kakti dušna kuga med ljudstvom: kak n. p. drugi grozni čini porad razvuzdanoga, nesramnoga življenja, divja priležničtva s nezakonskom, neodhranjenom decom razstavljeni zakonski itd; proti čemu bi svaki pravi domoredec i priatelj ljudstva moral svom silom vojovati, da nam ti peklenški črvi neraztočiju naroda.

Pise: JEDEN MEDJIMUREC.

NEKAJ ZA ZABAVU.

Detinska ljubav.

Roditelje svoje znaj věk poštuovati,
Ar je dobro v sencu starog dręva stati.

Stara je istina, kaj nam reč postavla:
Bolša starca senca, neg mladenca sabla.

Kad ti otec bude starosti v nevolji
Pomozi mu, ar znaj, i on živět voli.

I on imel lasi kostanjeve farbe,
Pobělile su ga prevelike borbe.

Nereći mu nigdar: „V grobu za te město.“
Mogla bi te stići kaštiga na mestu.

Otec, mati, kada tebe blagoslivlju,
Pomoć božju onda, sinko ti dozivlju.

Način življenja.

(Pripovest.)

Pod konec majuša, ljeta 1857. sedel je jeden večer pred svojom hižom Adam, — muž po priliki 40 ljet star, od vsakoga poštuvan zaradi svoje marlivosti i gospodarstva — sa ženom si Evicom i 8 ljet starim sinekom. Spominali su se od svojega gospodarstva. Za nekoj čas rekel je Adam: Žena draga, ja misim, da za koje vręme bude i naš sin dober težak; mi smo, kak vidiš posleni i skrbni; pak zato moramo gledati, da si nebudemo de te cartali, nego da ga čim prejdi budemo k delu privučali, da malo otrdne.

Komaj kaj je Adam to izrekul, spazi, kak proti njemu se popikava pijani Martin, popęvajuč:

Dobro vince hodi vu me,
Doide vreme, nebu me,
Včrnoj zemlji budem gnjil,
Vinca više nebum pil.

„Martin, hej Martin, kam ideš? zavikne Adam.

„Hajda k meni na jednu reč.“

„Ne imam čas: moram v krčmu iti.“

„Ali samo na jednu reč hodi k meni, dragi sused!“

„No, pak kaj bi radi zmenom? Sedite si poleg nas na ovu klup,“ odgovori Evica; im je ne takova sila: vkrčmu dojde čovęk navęk još prerano.

„Ali ja žedjam,“ rekel je Martin, „žedjam, aj žedjam!“ E ako ti žedjaš, pak ti ja donesem vina“ rekel je Adam.

„Kaj imaš ti domaj vino?“

„Ako ga neimam vu pivnici,“ — reče Adam, „dam si ga do nesti iz krčme, pak ga pijemo, ja i žena domaj, ljepo na tiho.“

„A zakaj nejdeš v krčmu?“ zapita Martin.

„Zato nejdem, ar doma morem ljepo na tihom i vmiru piti.“

„Hm, hm,“ zamrmra Martin — „Glej dragi sused,“ na-

stavi Adam, — «ti si marljiv i delaven čovek i neimaš talinge, samojedino to, da rad ideš vkrčmu i da se gusto napiješ. Ej Martin, da bi ti znao, kak zglediš, gda si pijan; da znaš kak te svet i ista deca zesinjavaju, kada te vide, kak s prignjenom od vina glavom, kak šklecanimi nogami ve sim. ve tam se popikavaš; kak polejani, zamazani, razstrgani i skosmani iz krčme ideš, a vsaki ti se iz puta vugiblje, aj da bi ti sebe mogel onda vu takovom položaju videti. ti bi zakamenil! Strašilo si, pravo strašilo! Vikom i kričom dojdeš dimo, psuješ vsakoga ském se srétnoš, zabadaš vu dobru ženu i nedužnu dečicu, kuneš nje i preklinjaš, biješ i trgaš. Poveć mi Martin, jeli je to dober način življenja? Jeli ti neznaš, da pijanec na nikaj dojde — da prepadne. Kaj bude iz tvoje deče, ako jim nikaj nepriskrbiš, kaj bude, da jim tak zločestu példu daješ? Gdē je tu strah božji! Ti budeš prejdi nek bi moral vu grob, ar si vina rob; a tko se bude skrbel onda za siromašnu deču tvoju?»

Dugo je Martin zamišljen poslušal, a zatim je opal plačući Adamu na prsa, ter je rekel: »Prav si rekel Adam: nije on pošten čovek, koj se po noći klatari, a za svoje nemari; nije pijanec pošten čovek. Nebum već išel v krčmu, pil budem doma ili pri svoji prijateljji; pil budem, ali ali vsigdar mertučljivo, k tebi Adam budem došel s mojom ženom i dečom, pak budemo si vrēme sprevodili s vugodnim razgovorom. A denes nebudem već niti jednu kaplju pil. S Bogom. Lehku noć!»

Od toga dneva nije više Martin hodil vkrčmu; još marljiveše je počel delati, a veselje si je jedino pri Adamu iskal. Za malo vrēmena videl se na ovimi dvima familijami obiten božji blagoslov.

GLAD FERENC

Zagonetke.

— Prosili budemo one p. čitatelje, koji pogodiju ove zagonetke, naj pošljeju vu uredničtvu. Imena, koji pogodiju ove zagonetke, budu se postavile vu novine.

1. Koji su ljudi najveseleši?
2. Zakaj je zlo, kada zajec prek puta beži?
3. Zakaj pojedu bele ovce više nego crne?
4. Koje ribe imaju oči najbliže?
5. Kak daleko zajdeš na vsakom konju?

Kaj je novoga?

— Naš kralj, 21. Juniuša je ostavil polag Strnberga ležeći kastel, gde je više danov bil skup kraljicom Amšterdama. Odovod je naš kralj nazad vu Beč išel. Dojdučeg meseca pak vu Polu bude potuval.

— Piše se da meseca Augustuša bude Nj. Veličanstvo na južno stran naše domovine došel i onda bude Temešvara i Arada pohodil. —

— Neizmerni velik potres je bil vu Kisemu (polag zaljeva Perže) Kak kažu, da 12 sela su se porušila i 200 ljudi su zgubili svoje življenje.

— Vilmos cesar nemški je vu Ems toplice potuval i vu létu bude opet nazad vu Gastein išel; ovo dvoje toplice najraj ima, koje već vnođu godinah pohadja. Vu Gasteinu bu se opet zišel snašem kraljem.

— Hollandia se jako žalosti; jerbo Vilmos Sándor je vu smrtn i posteli. Mužkog spola neima, samo još jedna mala djevojka je ostala sama, koja braunschweig hercegu je zaručena i zato bojiju se hollandi, de nebi po ovim putu opali pod Nemku cesartvu.

— Vu Pekingvu, glavni grad Khine je vumerl Delaplace kath. biškup, koj je već pred četrdeset let išel vu Khinu. Jzvrstno je razmel jezik Khine i glasoviti pisac je takodjer bil.

— Vu Sudanu je opet velika nesreća postigla anglance i egyptomce. Berber varoša su njim prevzeli Mahdi i 2000 vojnikov i 1500 mužki stanovnikov su poklali. Ova neizmerna nesreća je već petiput dostigla anglance i egyptomce

— (Žaba je vu žaludcu) Jednu siromašnu ženu su 25. jun. vu Budinpešt vu špital pelali. Ova navek misli, da žabu ima vu žaludcu i kak sama veli, da već leto dana je ju svodum popila. Kak kaže već višeput je hotela ju zatući i zato na žaludcu je metala velike kamenje, misleć da nju združne, ali sve zabadava, i zato su ju vu špital odpelali, jerbo su znali, da nema žabe vu njezinim žaludcu, nego to su samo njezive fantazije bile

— Vu Toulonu (Francuskim) je kolera. Betegi su najviše medju vojnikima i medju delavnicima. Dejake su pak dimo rasposlali. Kak je ta kolera došla, preko 8000 ljudi su se iz varaša iz selili.

— Vu jednim rudokopu 20-tog prolog meseca je voda došla nuter i 30—40 ljudi zakopala. Na drugi strani gde bi moguć bilo ljudi osloboditi, tam je tak hudi zrak bil, da nije bilo moći nutri doći.

— Vnoga mesta su još dan danas, gde imaju navadu zvoniti onda, da tuča ide, misleći da zvonjenje bude megle raztiralo. Nije tomu dugo, da vu tak zvanim Sagh seli se je jedno smešno pripečenje pripetilo. Vu jednim jutro, kad se jako guste megle spuščale na zemlju, tomu su se tak prestrašile žene, da su sve plavte i vojke pobrale koje su vu seli bile i one su skup je čvrsto zvezale i isle su na prostor, da budeju megle dol potegnule od žita. Kaj se zatim dogodilo, to vam je vredno smeha. Vojke su žene jako potegnule i na nje su čuda plavte dele i potegnule su ober žita; i to stakovum larmum i kričom su činile, da i sami zajci su se tak prestrašili, da niti dan danas nije moći tam zajce videti. Mužki ljudi to pripečenje su samo potlam čuli i odvezda navek je s ovim srdiju, govoreć: No, da idete opet meglu vleć?

— Kak stoji žetva? Vu najviše stranih slabo se kaže žetva. Vezda ove zadnje tjedne je jako zločesto vrēme bilo i jako veliku škodu činilo žitam. Kod nas, kak i vu Nemškim ov zadnji tjedan nije bilo lētno vrēme i zato je to vnođu škodilo Rusi pišeju, da poleg zločestoga vrēmena nebude takva žetva, kak je lani bila. Vu Ameriki takaj nebude bolša.

Nekaj za kratek čas.

— Kupil je gospon vu štacunu pet kilogramov na drobno stučenoga cukora, pak je opazil potli, da je vu cukoru poměšan prek polovice pések Razsrdjen gospon sel si je i napisal vu novine ovu obznanu: »Kupil sem denes od jednoga ovdešnjega štacunara pet kilogramov na drobno stučenoga cukora vu kojem je bilo polovica běloga péska. Ako mi on štacunar, koj me je tak grdo vkanil, za dvadeset i četiri vure ne pošlje vu hižu pet kilogramov čistoga i finoga cukora, postavil budem njegovu celo ime vu novine.» Nije prešlo niti dvadeset i četiri vure, a našem mudrijašu gosponu poslalo je već pet štacunarov, vsaki po pet kilogramov najfinešega cukora.

Jeden zagorec je došel vu Gradec prav vu petek, sel si je vu krčmi i počel je namigavati kelneru, da bi mu kaj za jesti dal. Kelner mu donese punu zdelu zelja s grahom. Moj zagorec počel je jesti i gledati na jednoga gospona, koj je prav pečenku jel, a kak je pojel jednu porciju, rekel je kelneru: „repete“ I zagorec se pošćelo pečenke, pak je i on rekel: „repete! A kelner mu donese još jednu zdelu zelja s-grahom. Zagorec na to srdito reče: „Kaj je to za repetet!“ Ono je repetet, kaj on gospon jedu.

Jeden plebanuš imal je jako pozabljivoga slugu. Jednput imal pri sebi na obedu svoje prijatelje. Kak su već juhu pojeli, počel je plebanuš zvati svojega slugu Miškeca. Sluga je i došel. „Donesi lojtru vu hižu“ zapové mu plebanuš. Miškec izbuli oči zapita: „Aj Bog jih je dal, gospon plebanuš, kaj budu slojtrom?“ „Donesi lojtru, ili ov čas od mene iz službe,“ zapovéda nadalje plebanuš. Miškec otide, čudeć se, kaj bude plebanuš slojtrom. I drugoj gospodi je bila ta zapoved čudna. Vu tem toga došel je Miškec slojtrom vu hižu. „Nasloni lojtru na peć!“ veli mu plebanuš. Miškec izbuli sći još više. „Taki da bude lojtra naslonjena na peći,“ veli opet plebanuš. Miškec je i to věinil. „Sada ljepo po lojtri idi na peć“ pokaže mu plebanuš s prstom. „Ali jih prosim gospone, naj se nedelaju z mene bedaka,“ odgovori srdito Miška. „Na peć ili pak vkrej od mene!“ zagrozi mu se plebanuš. Kad je Miškec već došel po lojtri na peć, veli mu plebanuš: „Dejder ve pogledni na stol, kaj nam fali.“ „Aha, sol, sol“ zmislil se Miškec i brže bolje vu kuhnju po nju. Družtvo se grohotom nasmije, a naš Miškec od toga vremena, nije već nigdar pozabil na solenjku, kada je prestiral stol.

Učitelj vu školi: „Marko, poveć mi od česa se delaju čizme?“ — Marko: „Od kože“. — Učitelj: „A od koga dobivamo kožu?“ — Marko: „Od vola“. — Učitelj: „Koja anda živina daje tebi čizme?“ — Marko: „Moj otec“.

Nekaj od gospodarstva.

Napravljeni med

— Vu vezdašnjem vremenu je već takva navada, da ne samo vino, mleko, putra, melo nego i meda krivoga ili neiztinitoga delaju. Dela se pák ovaj neistiniti med iz krumpira (znano, da krumpir vu sebi drži nekaj meda) i ktomu još jako malo ruma, ružino olje deneju, skup smesaju i tak je gotov najljepši med. Takov med se vno go delu vu Švajcu, gde vu najvećšah gostionah (ostariah) se takodjer nahadja. Ovaj krivo delan med zato ipak nije na škodu zdravlju

Ječmen kak krma za konje.

— Jeden gospodar po svojim vidjenju ili primeru tak veli: Ječmen pri meni je jako izvrstna krma, koju netreba na fino zrezati kak n. p. zob, zato ipak nju konji rado jedu. Ječmena i zato više stimam od zobi, jerbo nije tako tvrd kak zob i zato živinče od njega leži pribavi [iscera] Nadalje znam i čital sam, da najlepši konji su vu Arabiji, i to znam, da tam konje najviše s ječmenom hraniju. Zato i ja tak činim i nevidjavam, dabi moji konji slabi bili ili da nebi mogli mi delati

Pri štampanju naših novin dobivamo telegrama, da Krób P. Zala varmegjije kr. školski-inšpektor je 27-ga juniuša vumrl. Nije tomu već, kak jeden tijeđen, da je nekoje medjimurske škole pregledaval. Pokopali su ga 29-ga juniuša. Gg. učiteljom bil je on pravi i dober otec. Naj počiva vu miru!

KOLENDAR.

— Sunce izhaja: 1-ga julia vu 4-vur 7-min; zahaja vu 8-vur. 0-min.

— Pun mesec bude: 8-ga vu 11-vur. 14-min. jutro.

— Stari kolendari veliju, da bude do 4-ga oblačno, vu jutro mrzlo, od 5-ga, do 10-ga toplo i veliki viheri.

MARGITAI JOZSEF urednik i izdavatelj.

O G L A S.

Fischel Filip

preporuča p. občinstvu svoju knjižaru
VU ČAKOVCU.

Pri njem se moreju dobiti školske knjige vu magjarskim, horvatskim i nemškim jeziku. Kalendar i druge spise za puk i za mladež. Osobito preporuča svojega izdanja sledeće njegove knjige:

1) Praktični učevni tečaj za brzu i lahku nauku magjarskoga jezika po Dru F. Ahnu. priredjen po Anti Molnaru polag njemačkog izdanja od Ljudevit Nagy II. tečaj; čena je svakomu 50 kr.

Najlehkeši način za vučenje magjarskoga jezika.

2) Margitai Józsefa »Hórvát nyelvtan« (Horvatska

slovnica) I. II tečaj; čena je svakomu 10 kr. —

Ovde se takaj more dobiti papir, pera, olovke, tablice vu najbolšoj kakvoći.

Preuzima svaki štamarski posel, i vu svojoj izvrstno uređenoj štampanici brzo, lěpo i fal napravi.

Takajše preuzima svako knjigovežarsko delo.